

چگونه انفاق کنیم؟

(از کتاب: فقر و انفاق)

انفاق باید برای دهنده و گیرنده رشد و حرکت بیاورد، چون غرض از انفاق سیر کردن شکم گیرنده نیست. خدا خود بهتر می تواند شکم ها را سیر کند و فقر ها را از اول مرتفع نماید.

عده ای که خیال کرده اند انفاق فقط برای همین پر کردن است، اعتراض داشتند، که با اتکا به این آیه می پرسیدند: «انطعم من لو یشاء الله اطعمه» (یس، ۴۷). کسانی را غذا بدهیم که اگر خدا می خواست خودش به آن ها غذا می داد؟

این است که دهنده باید در زمینه ای انفاق کند که به رشد و رضوان و نور برسد، و همان طور که گذشت، گرفتار منت و اذیت و عجب و ریا نگردد. و باید به گونه ای انفاق کند که خلق را بت پرست و متملق و ذلیل بار نیاورد. عده ای خیال می کنند که باید به فقیر تامین داد که هر وقت نداشتی سراغ من بیا و از من بگیر، و خیال می کنند نهایت احسان همین است. در حالی که این تامین بزرگ تر از خیانت است. این تامین، بت پرست بار آوردن است. فقیر همین که تنگ دست می شود، به یاد من می افتد و به سراغ من می آید و هنگامی که به او انفاقی کردم به من علاقمند تر می شود. عارف آگاه نه تامین می دهد، و نه همیشه فقیر را به خود راه می دهد. چه بسا که خودش او را رد کند تا او بشکند و به دیگری سفارش کند و یا به وسیله واسطه ای حاجتش را به او برساند، و از راهی که حساب نمی کند گرفتاری اش را مرتفع نماید، تا توکل و اعتقاد و عشق به حق در فقیر رشد کند و زیادتر شود.

و سرّ این که خداوند به آن هایی که بر او توکل کرده اند من حیث لایحتسب روزی می دهد همین است که این گونه به توکل و توحید عمیق تری خواهند رسید، و بر شیرها تکیه خواهند کرد و گرفتار پستان ها نخواهند شد، بلکه خزاین و منبع ها را می بینند و قدرت حق را مشاهده می کنند که پستان ها را از شیر انباشته است.

باید دهنده طوری انفاق کند که:

۱- فقیر، بت پرست بار نیاید، فقط خدا را ببیند و لطف او را مشاهده کند که دل ها را نرم کرده و به یاد او انداخته. در نتیجه به او

تامین ندهد و از راه های حساب نشده به او کمک کند تا حجاب ها او را در خود نگیرند.

۲- و متملق و چاپلوس بار نیاید. هنگامی که فقیر مرا ببیند از من تملق می گوید، اما اگر من در میان نبودم و خدا را نشان دادم،

تملق ها و مدح ها از خدا خواهد شد و برای او خواهد بود.

۳- و ذلیل و خوار نگردد، چون این رزق، رزق اوست و از خداست و من فقط نهری هستم که این آب را به او می رسانم و در

نتیجه خودم هم سیراب می شوم و بهره مند می گردم.

پیشوایان هنگامی که به فقیری انفاق می کردند خود را شرمنده و بدهکار نشان می دادند تا این که فقیر ذلیل نشود و دست خدا را ببیند

و مال او را ببیند.

آن هایی که می خواهند توحید و اخلاص خود را آزمایش کنند می توانند از این راه استفاده کنند و بررسی کنند که آیا فقیر و بیچاره

در برابر آن ها ذلیل و خوار می شود و یا مانند کسی است که از نهري آب بنوشد و از چشمه ای آب بردارد و از شیر کنار راه سطلش

را پر کند.

این ملاحظات برای گیرنده بود. درباره دهنده و انفاق کننده باید ملاحظاتی بشود که دهنده دچار:

۱- منت

۲- اذیت و بازگو کردن

۳- ریا و خودنمایی

۴- عجب و باد آوردن

۵- اسراف و زیاده روی، نگردد و همانطور که گذشت زیر بنای انفاق باید محکم شود تا این فسادها بار نیایند.

و مقدار انفاق باید با مقدار شناخت و ظرفیت و وسعت روحی افراد مناسب باشد تا اسراف تحقق نیابد.

هنگامی که یکی از این مسایل پیش آمد، می توان کشف کرد که انفاق پایه ای نداشته و یا بی حاصل شده است، همانند تخمی که بر روی سنگ کاشته باشند و باران سنگ را شسته باشد، که به خوبی آشکار است که حاصلی به دست نخواهد آمد و نتیجه ای نخواهد داد: « لا تبطلوا صدقاتکم بالمنّ و الاذی کالذی ینفق ماله رثاءالناس و لا یومن بالله و الیوم الآخر فمثله کمثل صفوان علیہ تراب فاصابه و ابل فترکه صلدا لا یقدرون علی شیء مما کسبوا...» (بقره ۲۶۴)

به یکی از دوستانم که مغرور انفاق هایش بود گفتم: این انفاق ها همه بر روی سنگ است و بهره ای ندارد.

برایش گفتم: هرگاه دیدی که نیازمندی در کنار تو شرمنده است و آزار می بیند، بدان که تو رنگ داشته ای و خودت را نشان می داده ای. و از او پرسیدم: هیچ شده که در یک کویر داغ، گرفتار باشی و لب هایت از عطش تاول زده باشد، و آنگاه به چشمه ای رسیده باشی؟

گفتم: وقتی به چشمه حیات می رسی، چگونه وجودت را به قطره های زنده می سپاری و بدون هیچ شرمی، خودت را به آب می زنی. اما اگر بخواهی پس از تشنگی ها، از خانه ای آب بگیری، مدت ها فکر می کنی که چگونه در بزنی، چگونه شروع کنی، چگونه آب بگیری و چگونه تشکر نمایی.

گفتم: آن ها که رنگی ندارند، هر کس به راحتی از آن ها آب می نوشد و هیچ آزار نمی بیند و شرمنده نمی شود و احساس بیگانگی نمی کند. چشمه بی رنگ، آفریدگار شرم و آزار نیست.

و آن گاه گفتمش: من نمی گویم که محتاج از تو چه کشیده و گرفتار چگونه شرمنده شده، همین قدر می گویم که اگر واسطه ای هم بخواهد برای گرفتاری از تو آب بگیرد، شرمنده و ذلیل خواهد شد.

تو این گونه خودت را بشناس و انفاقت را نقد بزنی.